

לעומת הגאולה שעניינה הוא ריבוי הדעת וכאמור. וכן מבואר ברמב"ם (הלכות מלכים ומלחמות יב, ה) על ימות המשיח: "ולא יהא עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד, ולפיכך יהיו חכמים גדולים וידעים דברים הסתומים העמוקים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם שנא' 'כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים'".* וכיום שמחת תורה יש התעוררות והתנוצצות מאור הדעת, והיא ההשפעה שיש בנשמות ישראל מהאור המאיר ביום שמיני עצרת.

א. הנה מאז חורבן בית המקדש עם ישראל נמצא בגלות, ודימו חז"ל את הגלות והעולם הזה ללילה, שמהות הגלות היא החיסרון בדעת האדם, שאין מכירים בגדולת הבורא, וכן שאין בני ישראל מכירים בגדולת נשמותיהם שנחצבו ממקור גבוה ועליון, ושאין יודעים את חשיבות התורה כפי גודל ערכה הרם והנישא. ועיקר הגאולה היא שיכירו כולם בגדולת הבורא וידעו מחשיבות התורה ומגדולת נשמות ישראל. ובזה דומה הגלות ללילה מפני שבזמן הגלות נחשבת הדעת וההכרה כבשנת לילה,

אל תירא עבדי יעקב

(ירמיה ל, י)

משיעור יום ה' י"ג תשרי תש"ע ויום ה' חוה"מ סוכות תשע"א

עורי עורי לבשי עווד ציון

א ביום שמחת תורה מתעורר אור בקר

הַגָּאֹלָה לְהַאִיר בְּעוֹלָם, [א] וּמִתְעוֹרְרִים הַנְּשָׁמוֹת בְּלֵם לְצֵאת מִחֻשְׁכֵּת לַיִל הַגָּלוּת. כִּי הִנֵּה מוֹבָא בְּמִסְכַּת סִנְהֶדְרִין (כרף צד ע"א) שְׁנִדְמִית הַגָּלוּת לְלַיְלָה, וְכֵן מוֹבָא בְּמִסְכַּת פְּסָחִים (כרף ב ע"ב) שְׁדוּמָה הָעוֹלָם הַזֶּה לְלַיְלָה, [ב] וּמִשְׁמַעוֹת הַדָּבָר, שְׁפָאֵשֶׁר אֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּכַנְיָנוּ נּוֹפְלִים הַכֹּל לְבַחֲיַת הַלַּיְלָה וְהַשְׁנָה הַשְׁוֹלְטִים בְּגָלוּת, [ג] מִפְּנֵי רוּחַ הַטְּמָאָה שְׁמִעוֹרְרִים הָעֶרֶב רַב בְּעוֹלָם, כְּמוֹבָא בְּזֹהַר בְּרָאשִׁית (כרף כח ע"א), הֵינּוּ שְׁוֹלְטֵת הַחֻשְׁכָּה עַל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְאֵינָם יוֹדְעִים מְגִדְלַת הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, [ד] וּמְגִדְלַת נְשָׁמוֹתֵיהֶם שְׁנֹאֲצִלוּ מִזֵּיו כְּסֵא

אבן השוהם

(א) "וכל יותר שיאירו עיני ויכיר אור היום האמיתי, יחשבו כוכבי נשפו של תאות העולם הזה ורמויותיו, ויחשבה ללילה בכל פעם יותר". (ההפלאה בהקדמה למסכת כתובות).
(*) ועל דברי הרמב"ם כתב בספר יד המלך (לנדא שם): כאשר יוסר קנאת איש מרעהו והטובה, תהיה כל כך מושפעת עד שהעמל והיגיעה לרדיפת אסיפת ההון לא יוסיפו עוד לענות אותנו, ויהיו לבות בני האדם כולם ברורים שפה אחת ודברים אחדים, רק בדיעת השם ב"ה ועבודתו. אזי ממילא לא ירעבו ולא יצמאו כי תמיד ישבעו בצחצחות נפשם.

היחוד נמשכים אל המלכות בצחינת 'מים', עד התהוות יציאתם שם מן הכח אל הפועל צחינת 'רקיע', צדוד 'משיב הרוח' ומוריד הגשם' (שער הכוונות שס).

[ב] הנה בזמן בית המקדש היו נשמות חדשות נמשכות מזוהר זיו האלילות, והיו מכריזין רזי חכמה עילאה, לדעת תוכיות הקודות צסתרי ההשתלשלות וסתרי האותיות וזירופיהם וכו', וכיון שמרצ הצית אין כח ציחוד למשוך הנשמות הנ"ל, והכל נופלים צחשכת הגלות. (עי' שער הגלגולים הקדמה ו', ד"ה: אין צנו ככל הזמן הזה רק להמשיך אלו הנשמות החדשות וכו' יעיון שס).

[ג] "דע כי בזמן החורבן והגלות אז צעוונותינו הרצים נתמעטה מלכות צדוד נקודה עשירית שצה, ויורדת למטה לצריאה, ולא יספיק לה אז מוחין דועיר אנפין היוצאים ממנו אליה וכו', רק צדד מיקונה צריך מצחינת נקודה לצנין חדש [על ידי כניסת המוחין צה מעט, שעל ידי זה היא] עולה מעט מעט עד שעולה לתפארת דז"א צחאוריו וצהתחיל זמן הגאולה אז נשלם

אבן הברדלח

[א] שמחת תורה הוא זמן שלימות היחוד (יחוד זעיר אנפין עם רחל נוקצא), וצו נשלם מיקון חטא אדם הראשון ששימש קודם הזמן ונתעכב היחוד עד שמיני עשרת. על כן נקרא 'שמחת תורה', כי ז"א הנקרא 'תורה' שמה כעת צצת זוגו האמיתי, היא רחל כנודע (שער הכוונות דרושי חג הסוכות, דרוש ט).

ובזן היחוד הנ"ל נמשך אור גאולת הנשמות, צדוד אמ"ר ר"ת א"ור מ"ים ר'קיע (זוה"ק תרומה קסו, א). כי אין גלות אלא צדעת, ו'אור' הוא צוד גניזת הנשמות צאור דעת ז"א, ואין יוצאים מן הכח אל הפועל (פע"ח שער ההמ"ז א), וצעת

היחוד נמשכים אל המלכות בצחינת 'מים', עד התהוות יציאתם שם מן הכח אל הפועל צחינת 'רקיע', צדוד 'משיב הרוח' ומוריד הגשם' (שער הכוונות שס).